

Dosarul nr. 2ra-875/2020

prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul central (jud. E. Balan)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

ÎNCHEIERE

24 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Viorica Timoftică, în nume propriu și ca reprezentant legal al minorului xxxxx,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Roman Bodnari împotriva Vioricai Timoftică, în nume propriu și reprezentant legal a lui xxxxx, succesorii lui Alexandru Timoftică cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei și deciziei suplimentare din 29 octombrie 2019 și din 24 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Roman Bodnari, a fost casată hotărârea din 25 februarie 2019 a Judecătoria Bălți, sediul central și a fost emisă o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a ț ă:

La 27 iulie 2018 Roman Bodnari a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Alexandru Timoftică prin care a solicitat încasarea datoriei în sumă de 250000 de lei, a cheltuielilor de judecată, precum și aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii.

În motivarea acțiunii a invocat că, în baza tranzacției de împrumut din 07 noiembrie 2014 i-a acordat pârâtului Alexandru Timoftică cu titlu de împrumut suma de 250 000 de lei, împrumut care urma să fie restituit la data de 07 august 2015, fapt demonstrat prin tranzacția de împrumut f/n, eliberată de pârât în beneficiul reclamantului la data de 07 noiembrie 2014, însă pârâtul nu a executat până în prezent obligația de restituire a datoriei.

A menționat că, pârâtul acționează contrar prevederilor art. 9, 513 și 572 Cod civil și nu execută cu bună-credință obligația de restituire a împrumutului, eschivându-se de la achitarea datoriei. În situația dată instanța urmează să aplice măsurile de asigurare a acțiunii.

La 28 septembrie 2018 Roman Bodnari, reprezentat de avocatul Iulian Pleșca, a formulat o cerere de completare a pretențiilor, solicitând încasarea datoriei în sumă de 250 000 de lei, dobânzii de întârziere în mărime de 193 239, 73 de lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 7 500 de lei.

Prin încheierea din 23 octombrie 2018 a Judecătorei Bălți, sediu Central, a fost dispusă înlocuirea în proces a lui Alexandru Timoftică, decedat la data de 31 ianuarie 2018, cu succesorii săi în drepturi și anume Viorica Timoftică în nume propriu, cât și în calitate de reprezentant legal al copilului minor XXXXX.

Prin hotărârea din 25 februarie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul central acțiunea depusă de Roman Bodnari a fost respinsă.

Invocând netemeinicia hotărârii din 25 februarie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul central, Roman Bodnari, reprezentat de avocatul Iulian Pleșca, la 26 februarie 2019 a declarat apel, solicitând casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți a fost admis apelul declarat de Roman Bodnari, reprezentat de avocatul Iulian Pleșca, casată integral hotărârea din 25 februarie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul central și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial și a fost încasată de la Viorica Timoftică în beneficiul lui Roman Bodnari datoria în sumă de 200 000 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 158 526, 03 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 26778,40 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă.

În susținerea soluției sale, instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 513, 514, 572 alin. (2), 867 și 871 din Codul civil, în redacția pînă la 01 martie 2019, și a stabilit că reclamantul-apelant Roman Bodnari invocând faptul că pârâtul Alexandru Timoftică (decedat), nu și-a îndeplinit obligațiunile sale și nu a restituit reclamantului datoria-împrumutul în mărime de 250 000 de lei, a înaintat prezenta acțiune în instanța de judecată privind încasarea forțată a datoriei, a dobânzii și a cheltuielilor de judecată, drept probă reclamantul invocând recipisa din 07 noiembrie 2014 (f.d. 7-8).

Din conținutul recipisei nominalizate rezultă că, defunctul Alexandru Timoftică a luat cu împrumut de la apelantul Roman Bodnari suma de 250 000 de lei, cu termenul de rambursare la data de 07 august 2015.

Astfel, instanța de apel a conchis că, obiectul juridic litigios dedus judecății constituie încasarea datoriei în temeiul contractului de împrumut ce rezultă din recipisă

Coroborând, circumstanțele cauzei și normele indicate, Colegiul civil al instanței de apel a considerat că s-a constatat cu certitudine faptul că, între Roman Bodnari și defunctul Alexandru Timoftică au existat raporturi obligaționale de împrumut.

A precizat instanța de apel faptul că, la data de 31 ianuarie 2018, pârâtul Alexandru Timoftică a decedat, fapt confirmat prin informația eliberată de Serviciul Stare Civilă (f.d.35), iar prin încheierea Judecătorei Bălți, sediu Central, din 23 octombrie 2018 a fost dispusă înlocuirea în proces a lui Timoftică Alexandru – decedat la data de 31 ianuarie 2018, cu succesorii săi în drepturi și anume Timoftică Viorica în nume propriu cât și în calitate de reprezentant legal al copilului minor XXXXX.

Astfel, în contextul pretențiilor înaintate în acțiune și prin prisma regulilor de apreciere a autenticității și admisibilității probelor, Colegiul Civil al instanței de apel a statuat că, recipisa din 07 noiembrie 2014 semnată de pârâtul-defunctul Alexandru Timoftică, poate fi pusă la baza hotărârii de încasare a datoriei. Instanța

de apel și-a întemeiat concluzia de încasare a împrumutului în mărime de 200 000 lei în baza Raportului de Expertiză Judiciară nr. 34/12/2-R-297 din 08 aprilie 2019 efectuat de Centru Tehnico-Criminalistic și Expertize Judiciare și nu suma de 250000 de lei, cum a solicitat reclamantul-apelant (vol. I, f.d. 226-229).

Totodată, instanța de apel în temeiul art. 874 Codul civil a reținut că, odată ce defunctul Alexandru Timoftică nu a restituit împrumutul în termenii stabiliți în recipisă, până la 07 august 2015, reclamantul-apelant Roman Bodnari este în drept de a solicita încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada de 08 august 2015 (termenul de scadență) – 29 octombrie 2019 (data pronunțării deciziei) care constituie suma de 158 526, 03 lei (f.d. 241).

Prin urmare, Colegiul Civil a instanței de apel a încasat în beneficiul lui Roman Bodnari de la Viorica Timoftică (succesorul lui Alexandru Timoftică) dobânda de întârziere în mărime de 158 526, 03 lei.

În temeiul art. 96 CPC, instanța de apel a considerat necesar de a încasa în beneficiul lui Roman Bodnari de la Viorica Timoftică cheltuielile de judecată în mărime de 26 778,40 de lei, proporțional părții admise din pretenții.

La 09 decembrie 2019 Roman Bodnari, reprezentat de avocatul Iulian Pleșca a depus o cerere cu privire la emiterea unei decizii suplimentare.

Prin decizia suplimentară din 24 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți a fost încasată în beneficiul lui Roman Bodnari de la XXXXX prin reprezentantul său legal Viorica Timoftică, în mod solidar cu Viorica Timoftică, datoria în sumă de 200 000 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 158 526, 03 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 26 778,40 de lei, în rest acțiunea împotriva lui XXXXX a fost respinsă.

La 22 ianuarie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Viorica Timoftică a depus cerere de recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziilor instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia și decizia suplimentară a instanței de apel, le consideră neîntemeiate și urmează a fi casate.

A susținut că instanța de apel la ședința de pregătire a cauzei s-a expus deja asupra ordonanței procurorului procuraturii Sîngerei din 17 mai 2019 cât și celei din 17 iunie 2019 ca act deja judecat, ceea ce contravine legislației procesuale penale întrucât aceste ordonanțe ale procurorului privind refuzul în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului sunt posibile contestării în baza art. 298, 299 și 299¹ CPP precum și în baza art. 313 CPP ceea ce a și făcut contestând ordonanțele procurorului și încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei Bălți sediul Sîngerei din 03 septembrie 2019 la Curtea de Apel Bălți în baza art. 313 CPC, care se află în procedură de examinare și numită pentru data de 29 ianuarie 2020.

Mai mult ca atât, instanța de apel nu s-a referit nici la faptul înaintării demersului privind numirea expertizei grafoscopice asupra scrisului și omisiunilor din recipisa din 07 noiembrie 2014.

Astfel, în cadrul examinării cauzei instanța de apel a încălcat principiul egalității armelor în proces, precum și dreptul la apărare întrucât a fost în imposibilitate de a prezenta documente, înscrisuri ce au importanță pentru justa soluționare a cauzei în ordine de apel, precum și faptul examinării cauzei în lipsa apărătorului care a înștiințat colegiul despre imposibilitatea prezentării întrucât a

fost antrenat la examinarea cauzei penale cu persoanele arestate în Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

A indicat că nu sunt relevante nici argumentele instanțe prin care chipurile dânsa a recunoscut prezența împrumutului respectiv conform recipisei.

A considerat că raportul de expertiză pus la baza deciziei nu poate fi proba întrucât, acesta a fost prezentat în copii fiind luat în procesul penal nr. 2019220094.

Mai mult, ca atât la materialele, cauzei civile lipsește originalul recipisei - document în baza căruia și s-a pronunțat decizia respectivă.

La fel, consideră că instanța de apel a ieșit din limitele împuternicirilor, neavând calitatea de experți în domeniul grafoscopiei.

La 04 mai 2020 Viorica Timoftică, în interesele minorului XXXXX, a declarat recurs împotriva deciziilor instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casare deciziilor instanței de apel cu dispunerea încetării procesului, pe motiv că pârâtului îi lipsea capacitatea de folosință, până la data depunerii cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului a indicat că, este inexplicabil faptul că prima instanță la etapa inițială, fiind înșelat, nu a emis încheiere de refuz în primirea cererii de chemare în judecată, în temeiul prevederilor art. 169 alin. (1) lit. e) CPP, pe motiv că pârâtului îi lipsește capacitate de folosință.

Totodată, ținând cont de prevederile art. 265 lit. g) CPC a considerat că prima instanță a constatat faptul că Alexandru Timoftică a decedat la 30 ianuarie 2018, adică cu mult mai înainte de data de 27 iulie 2019, adică de data depunerii cererii de chemare în judecată împotriva pârâtului căruia îi lipsește capacitatea de folosință, urma să dispună încetarea procesului pe motivul că pârâtului (Timoftică Alexandru) îi lipsește capacitatea de folosință.

Mai mult, instanța de apel procedând arbitrar, contrar prevederilor art. 388 alin. (2), 393 CPC, prin decizia sa din 29 octombrie 2019 a dispus încasarea de la Viorica Timoftica în beneficiul lui Roman Bodnari datoria în sumă de 200000 de lei, dobânda de întârziere în mărime de 158526,03 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 26778,40 de lei, iar prin decizia suplimentară din 24 decembrie 2019 instanța de apel a mai dispus încasarea aceluiași sume, în beneficiul lui Roman Bodnari și de la minorul XXXXX, în mod solidar cu Viorica Timoftică.

Prin notificarea din 22 mai 2020, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimatului copia recursului și l-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 03 iunie 2020 Roman Bodnari a recepționat copia recursului și tot la 03 iunie 2020 Roman Bodnari a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursurilor cu menținerea soluției instanței de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia din 29 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți a fost recepționată de Viorica Timoftică la 03 decembrie 2019. Prin urmare, recursul declarat de Viorica Timoftică la 22 ianuarie 2020, prin intermediul oficiului poștal, este în termen.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Viorica Timoftică, în nume propriu și reprezentant legal al minorului XXXXX, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Viorica Timoftică, în nume propriu și reprezentant legal al minorului XXXXX, ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Viorica Timoftică, în nume propriu și ca reprezentant legal al minorului XXXXX, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru